

***Statenstuk* 2020-970**

Verhoging investeringskrediet grondbezit Programma Natuurlijk
Platteland 2020

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 2 december 2020
- Provinciale Staten op 16 december 2020
- fatale beslisdatum: 16 december 2020

Behandeld door mevrouw T.M.J. Jonker, telefoonnummer (0592) 36 57 67

e-mail tm.jonker@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer drs. H.G. Jumelet

Inleiding

a. Algemeen

Aanleiding

In uw vergadering van 5 februari 2020 hebt u ingestemd met een ophoging van het investeringskrediet grondbezit Programma Natuurlijk Platteland van € 38 miljoen naar een plafond van € 45 miljoen. (Provinciale Staten, 5 februari 2020, Statenstuk 2020-916). In het Statenstuk was de verwachting opgenomen dat voor de wat langere termijn er een krediet nodig zal zijn van ongeveer € 56 miljoen. De actuele situatie is inmiddels dat er een versnelling in gang kon en moest worden gezet om de doelen in 2027 te halen. Deze versnelling bleek mogelijk vanwege kansen in de markt die zich voordeden. Daarnaast is de prognose bijgesteld naar € 62 miljoen vanwege de ingezette versnelling en vanwege het feit dat in toenemende mate complete bedrijven gekocht moeten worden in plaats van losse veldkavels (zie ook hieronder). Hierdoor is het plafond nu al in zicht in plaats van de langere termijn die in februari voorzien was.

- *Grondbeleid en het investeringskrediet grondbezit Programma Natuurlijk Platteland*
Op 9 maart 2016 hebt u de nota "Grondbeleid volgens provincie Drenthe 2016-2021" vastgesteld. Met het vaststellen van de beleidsnota beschikt de provincie over een investeringskrediet voor een (ruil)grondvoorraad dat ingezet kan worden voor aangewezen provinciale doelen. De maximale hoogte van het investeringskrediet, c.q. de waarde van de grondvoorraad voor het PNP, is in februari door u vastgesteld op € 45 miljoen.
- *Programma Natuurlijk Platteland (PNP)*
Op 12 april 2016 hebben wij het PNP vastgesteld. De opgave in het PNP vloeit voort uit het Natuurpact met het Rijk in 2013 en nationale en Europese verplichtingen ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Om de doelen van het PNP te realiseren is in de afgelopen periode ingezet op het versnellen van de grondopgave; in de verschillende deelprogramma's is veel energie gestoken om gronden vrij te kunnen maken voor de inrichtingsopgave.

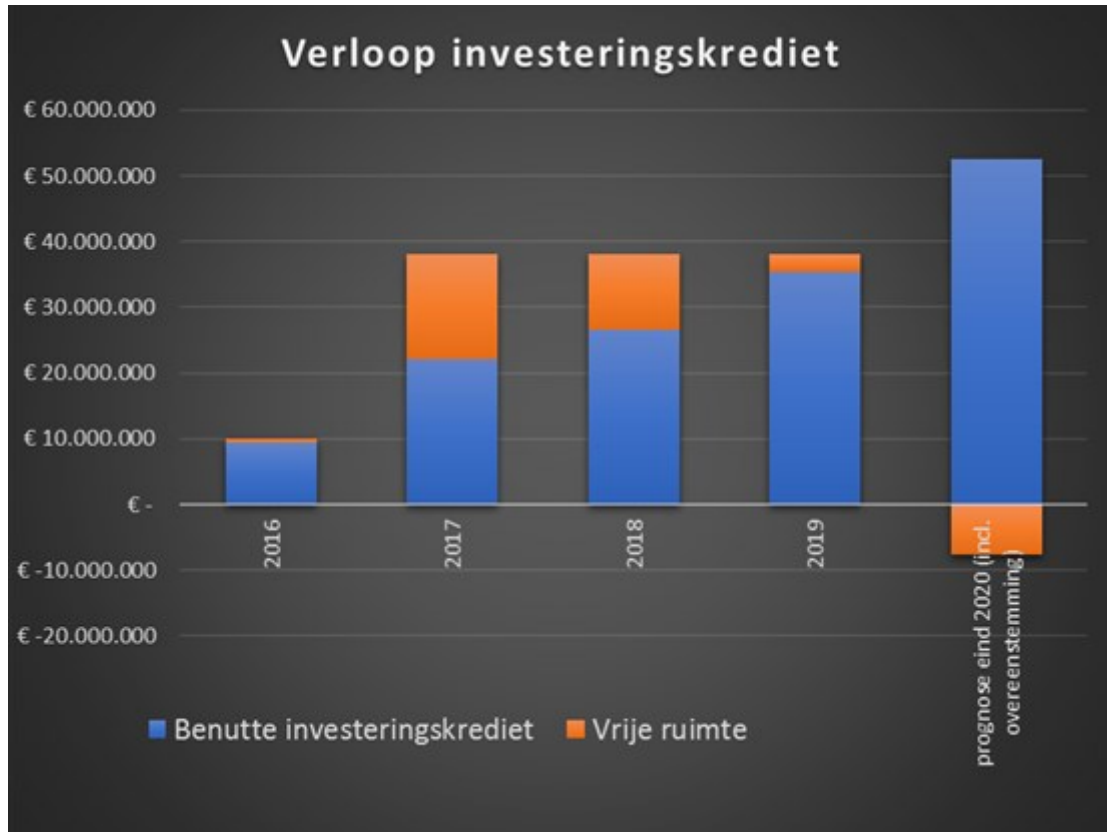
De grondvoorraad

De grondvoorraad bestaat uit gronden binnen het NNN en ruilgronden buiten het NNN.

Het initiële investeringskrediet in 2016 bedroeg € 10 miljoen. In februari van dit jaar heeft u besloten het krediet te verruimen naar € 45 miljoen (Statenstuk 2020-916). Belangrijk argument daarbij was dat de zogenaamde bruidschatgronden (gronden om niet verkregen van het Rijk bij de decentralisatie) worden verkocht; geleidelijk neemt de hoeveelheid af en neemt de hoeveelheid grond met een marktwaarde toe. Dit zorgt ervoor dat de ruimte in het investeringskrediet kleiner wordt. In het vorengenoemde Statenstuk hebben wij ook een prognose vanaf 2020 opgenomen. Daarin werd een geleidelijke stijging van het benodigde investeringskrediet aangegeven van € 45 miljoen per ultimo 2021 naar € 50 miljoen in 2022 en ca. € 56 miljoen in 2023 en 2024, waarna vervolgens weer een daling zal inzetten. In de begroting voor 2021 (paragraaf 2.7 Grondbeleid) gaven wij reeds een bijgestelde prognose van de (voor)financiering voor ruilgrondbezit per 31 december 2021 van € 52 miljoen.

Inmiddels verwachten wij dat het investeringskrediet per ultimo van het jaar 2020 volledig zal zijn benut. Daarnaast zijn er onderhandelingen gaande en zijn er concrete aankoopmogelijkheden van landbouwpercelen met een totale waarde van € 8 miljoen.

Onderstaande grafiek geeft het verloop weer van het investeringskrediet vanaf 2016 en de prognose voor 2020 weer.

Voorstel ruimte investeringskrediet

2020

De huidige prognose voor 31 december 2020 is dat er een financieringsbehoefte ontstaat van € 53 miljoen. Dat is meer dan tot heden geprognoseerd omdat:

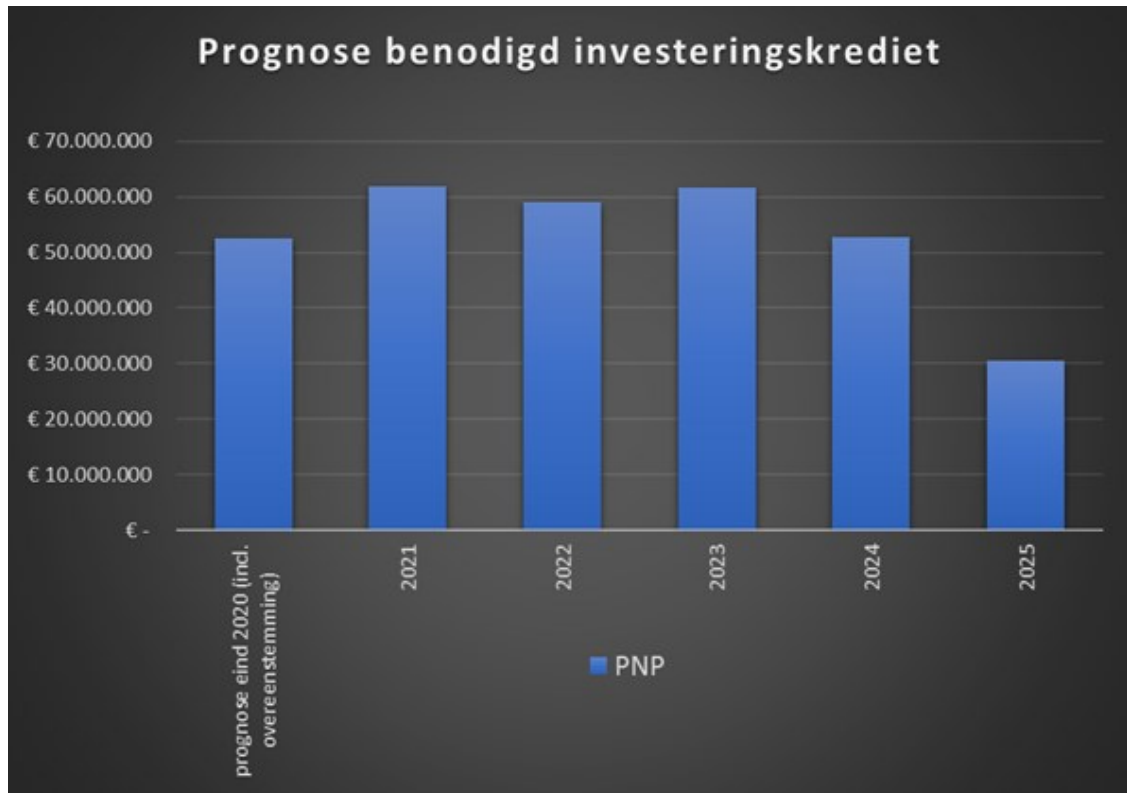
- de actuele situatie inmiddels is dat er een versnelling in kon en moest worden gezet om de doelen in 2027 te halen. Deze versnelling bleek mogelijk vanwege kansen in de markt die zich voordeden;
- wij in toenemende mate zien dat complete bedrijven gekocht moeten worden in plaats van losse veldkavels; hierdoor nemen de benodigde middelen om zowel de ruilgrond als de gebouwen te kunnen financieren toe.

2021

Om in 2021 de versnelling van de grondopgave door te kunnen zetten is ook voldoende ruimte nodig om ruilgrond te hebben, omdat dat het instrument is wat het meeste resultaat oplevert. Wij zien dat hiervoor nog eens extra financieringsruimte van € 9 miljoen (saldo van aan – en verkopen) nodig is.

Daarna zal de financieringsbehoefte enige jaren constant blijven om vervolgens tegen het einde van het programma weer af te nemen.

De conclusie is dat het voor de realisatie van de PNP-doelen gewenst is het investeringskrediet op te hogen naar € 62 miljoen.

In het Statenstuk 2020-219 wordt de verantwoordingstechniek voor grondaan- en verkopen in het kader van de realisatie van het NNN conform de spelregels van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincie en Gemeenten (BBV) uitgelegd.

Daarnaast is op de site van de provincie onder het Programma Natuurlijk Platteland de film over het investeringskrediet te bekijken (<https://www.youtube.com/watch?v=NwedbSvsBZ0>).

- b. Europese aspecten
Niet van toepassing.
- c. Economie/werkgelegenheid
Niet van toepassing.
- d. Participatie
Niet van toepassing.

Advies

Het investeringskrediet grondbezit Programma Natuurlijk Platteland op te hogen van € 45 miljoen naar € 62 miljoen.

Doelstelling uit de begroting

021102 Investeringskrediet voor de strategische (ruil)grondvoorraad

Argumenten

1.1 De bevoegdheid met betrekking tot het verhogen van het investeringskrediet ligt bij uw Staten

Gronden voor doelrealisatie van het PNP worden aangekocht onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Voor dergelijke investeringen verstrekt u een investeringskrediet.

1.2 Het huidige krediet is ontoereikend voor de gewenste omvang van de grondvoorraad

In de acht deelprogramma's van het PNP is het van groot belang om over een voorraad ruilgrond te kunnen beschikken om de functiewijziging van landbouw naar natuur te kunnen realiseren. Ook met het instrument kavelruil wordt voortvarend gewerkt aan de realisatie van verbetering van de agrarische structuur, dit in combinatie met andere provinciale doelen.

Om de doelen van het PNP te realiseren is het nodig de grondopgave te versnellen, het jaar 2027 komt naderbij en het wordt lastig om de opgave te realiseren met het huidige tempo. Grondmobiliteit is de sleutel; als percelen die essentieel zijn voor het functioneren van het complete natuur- en watersysteem niet duurzaam beschikbaar komen voor de functie natuur, dan leveren alle elders in het systeem getroffen maatregelen niet het beoogde effect op.

De ervaring leert ons dat voor de realisatie van de natuuropgave 60% door middel van ruilgrond gerealiseerd wordt. Omdat we de grondopgave willen versnellen, zal de komende jaren een ruilgrondvoorraad van ongeveer 1.700 hectare nodig zijn. Eerder was uitgegaan van een ruilgrondvoorraad van 1.100 hectare.

Het hebben van een grondvoorraad is geen doel op zich. Daarom is het van belang kritisch te kijken naar de grondvoorraad, jaarlijks wordt op basis van een meerjarige verkoopstrategie en een analyse van het grondbezit binnen en buiten het NNN bepaald welke gronden verkocht kunnen worden. De doelstelling van de verkoopstrategie is driedelig:

- Verder versterken van de regie op grond (risicobeheersing en afwegingskader) ten behoeve van de doel(en)realisatie;
- Inzicht bieden in de liquiditeitsbehoefte, nu en de komende jaren;
- Basis bieden voor instemming en mandaatverlening, jaarlijks en incidenteel met separate verzoeken aan de provincie, ten behoeve van te verkopen gronden en gebouwen.

De verkoop van (ruil)gronden zal de komende jaren stijgen. Enerzijds door ruilingen van buiten naar binnen het NNN en anderzijds door kritisch te blijven op de hoeveelheid ruilgrond. Als de gronden de komende twee jaar niet zijn te gebruiken voor ruilprocessen dan wordt de afweging tot verkoop gemaakt. De verkoop van grond zorgt ervoor dat er ruimte ontstaat in het investeringskrediet. Een uitzondering geldt voor het voormalig BBL-bezit, dat voor € 0 op de balans staat. De opbrengst van deze gronden vloeit naar het programmabudget Natuurlijk Platteland.

Voor gronden gelegen binnen het NNN is het uitgangspunt dat die zo snel mogelijk verkocht worden aan een eindbeheerder.

Tijdsplanning

Niet van toepassing.

Financiën

- Het BBV schrijft voor dat de aankoop van (ruil)gronden niet rechtstreeks gedekt kan worden uit de reserve Natuur. Ruilgrond wordt als investering gezien en niet als last.
- Het investeringskrediet voor de strategische (ruil)grondvoorraad van € 45 miljoen is eind 2020 naar verwachting volledig benut en er liggen aankoopmogelijkheden voor € 8 miljoen. Op basis van een inventarisatie van aan- en verkoopmogelijkheden is de verwachting dat de financieringsbehoefte in 2021 nog met € 9 miljoen zal toenemen tot € 62 miljoen. Daarna blijft de financieringsbehoefte enkele jaren ongeveer constant om vervolgens te dalen.
- Het investeringskrediet op zichzelf kost geen geld. Het bezit van ruilgrond heeft wel als gevolg dat er kosten gemaakt worden bij aan- en verkoopprocessen, die worden opgevangen in de reserve Natuur en komen dus ten laste van het PNP-budget.
- Een daling van de marktprijzen kan leiden tot een waardedaling van het provinciaal ruilgrondbezit. Omdat het grondbezit altijd moet worden afgewaardeerd naar een lagere marktwaarde, moet een dergelijke waardedaling worden afgedekt in de reserve Natuur. Er vindt op systematische wijze monitoring (periodieke taxatie) plaats van de waarde van ons (ruil)grondbezit.

Monitoring en evaluatie

De hoogte van het investeringskrediet grondbezit PNP is gekoppeld aan de voortgang in de uitvoering van het PNP. Wij evalueren en monitoren jaarlijks welke ruimte nodig is om voldoende voortgang te houden in de verschillende gebiedsprocessen, waarbij wij kritisch blijven op de hoeveelheid aan te schaffen ruilgrond. Bij voorstellen tot aanpassingen in het investeringskrediet nemen wij ook het risico-profiel op de grondvoorraad en de daarbij horende reservering in de reserve Natuurbeleid mee.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Niet van toepassing.

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 10 november 2020
Kenmerk: 46/5.12/2020002134

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter
de heer W.F. Brenkman MSc, secretaris

md/coll.

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 10 november 2020, kenmerk 5.12/20202002134;

BESLUITEN:

het investeringskrediet grondbezit Programma Natuurlijk Platteland op te hogen van € 45 miljoen naar € 62 miljoen.

Assen, 16 december 2020

Provinciale Staten voornoemd,

,voorzitter

, griffier

md/coll.